Z
2138
U5U5
1922a
zb.1

01+02+09+655(09)]
Бібліотека Українського
Інституту Громадознавства
в Празі.
N 5669/397
Ukrainske

РІК ВИДАННЯ ПЕРШИЙ.

УКРАЇНСЬКЕ КНИГОЗНАВСТВО.

ОРГАН ГУРТКА БІБЛІОЛОГІВ
ПРИ УКРАЇН. ГОСПОД. АКАД. В Н.С.Р.

EX LIBRIS
E. LAZARE
NEW YORK / CANADA / PARIS

ЗБІРНИК Ч. 1.

ТРАВЕНЬ
1922 Р.

М. ПОДЄБРАДИ.
ВИДАННЯ СТУД. ВИД. ГУРТКА.

Z
2138
U5U5
1922a
cop. 1

LIBRARY
JAN
9
60

РІК ВИДАННЯ ПЕРШИЙ.

01+02+09+655(08)

УКРАЇНСЬКЕ КНИГОЗНАВСТВО

ОРГАН ГУРТКА БІБЛІОТОМІВ ПРИ УКРАЇН. ГОСПОД. АКАД. В Ч.С.РЕСП

ЗБІРНИК Ч.1.

ТРАВЕНЬ 1922.

ПОДЕБРАДИ.

ВИД. СТУД. ВИД. ГУРТКА.

Літографовано 150 примірн.

№ 1.

01(048)]

Л. Биковський.

Українська Бібліографія на еміграції.

„Книга" - неперіодичний бібліографичний орган „Об'єднання Українських Видавців". Під редакцією проф. Дмитра Антоновича. Т. Відень - Київ. Грудень, 1921. [Друкарня невідома. Кількість накладу невідома]. Формат (25,5 × 18). Друк. 80. [Ціна невідома].

Зміст: М. Грушевський. Українські стародруки. - І. Борщак. Бібліографичні маніпулювання. - С. Черначенко. Де-що про шкільні видання. - В. Шебедів. Українська справа в Італійській пресі. Рецензії. Видавничі т-ва. Науково-літературні установи. Літературне життя. Хроніка. - І. Колісниченко. Літопис української публікації за 1918 р. Список книжок, надісланих до Редакції. Каталог книжок, об'єднання українських видавців. Оголошення.

„Книга" є приблизно 17-тим за-

голі, а першим на еміграції українським бібліологічним органом. (Див. статтю Л. Б. „До наших бібліологічних справ" у часоп. „Укр. Трибуна" за 1932 р. ч. 16(206)). Відрізняє згаданий збірник (неперіодичний орган) від попередніх спроб у цій царині солідність та своїм вельми цінним змістом. Сюжет його з ними полягає в традиційному незмінному розумінню бібліографії, що є доказом нашої відсталости в області бібліології.

На останнє я хочу при нагоді звернути увагу Шановної Редакції та видавців „Книги" і взагалі щирих кол українського громадянства.

Про постановку цеї справи в „Книзі" можемо довідатися зі слідуючих джерел: 1) титульної сторінки, 2) статті від редакції та 3) змісту збірника. В кожному з цих джерел під бібліографією розуміється щось инше.

Так на титульній сторінці зазначено, що: „Книга - неперіодичний бібліографічний орган". Переклавши на міжнародню бібліографічну мову цифр, матимемо індекс 01(08)

У статті від редакції зазначається, що „Об'єд. Укр. Видавців заложили власс-

ний бібліографичний орган, який має переслідувати ті самі завдання, для яких заложено „Об'єднання", себ-то: по можливости урегулювати справу Українськоі друкарської продукції, досконаліше відповідати загальним потребам у всіх галузях літературної та наукової творчости й енерґічніше задовольняти книжковий голод на Україні; зокрема служити врегулюванню в українського видавництва за кордоном, вияснити потреби книжкового ринку на Україні й можливість відповідати цим потребам з-за кордону, підіймати по змозі продуктивність праці письменницької й видавничої, служити зв'язанню тіснішу відносин як між видавництвами й робітниками пера, такі між тими та другими з одного боку й ширшим українським громадянством. Допомагати справі в українського видавництва, освітлюючи справу постанови видавничого діла за кордоном, організацію книжкової продукції, нові винаходи книжкової техніки, естетичні й утілітарні осягнення в друкарській справі, заінтересовання в українською справою й зокрема книгою за кордоном, публікувати відомости про в українські справі матеріяли, що переховуються за кордоном, освяжувати й доповнювати

відомости про українську книжкову продукцію в минулому, і, взагалі, подавати до відома видавництв, робітників пера й широкого громадянства всі відомости, що стосуються друкарської справи."

Мимо волі повстає запитання: чому бібліографічний орган має займатися питаннями видавництва? Чому, замісць того, щоб обговорювати справи книгоописання, він займатиметься питаннями книгопродукції? Очевидно, тут якесь непорозуміння. В кращому разі, коли орган має на мети займатися тим і другим питанням, - матимемо вже инший індекс 01+655.

Нарешті, ознайомившись зі змістом, бачимо, що, окрім зазначених питань він трактує ще й про графіку, себ-то мистецтво. (Див. статті: М. Грушевського: „Укр. Стародруки". „Книга", стор. 2-4.) Обличча збірника знову міняється - іменно маємо індекс вже 01+655+76.

Розшифровуючи останній, найповніший індекс, який точно представляє зміст збірника, бачимо, що він не є бібліографічним органом, як це зазначено редакцією, а бібліологічним, який займається справами укр. книги в самому широкому розумінні цього слова. Де часто бібліогра-

фія є тільки одним з тих питань, якими цікавиться „Книга про обговорювані квестії звязаних головним чином з продукцією української книжки за кордоном.

Таке неясне розуміння предмету й завдань бібліографії, та витікаюча звідсіль плутанина в бібліологічних та бібліографичних справах, не є виключно особистою виною редакції органу. Це-риси, якими взагалі відзначалися й відзначаються книгознавці, що виховалися в атмосфері колишнього полімеранського книгознавства XIX та перших років XX в.в.

Розвій науки про книгу,- книгознавства (або бібліології можна поділити хронологічно на три етапи.

Перша характеризується відсутністю загальної науки про книгу- книгознавства. Повстає в III в. до Р.Х. і розвивається лише частина сучасного книгознавства - бібліографія, в її властивому розумінні, яко книгоописання. (Див. А.І. Малеинъ: „Начала бібліографіи въ Греціи и „Таблицы" Каллимаха" С.П.б. 1892., а також праці Деревицкаго по цьому питанню.)

Згодом бібліографи почали обхоплювати своїми працями й инші сторони книжкової справи. (Див. Лисовский: „Книговѣдѣніе, какъ

предмєть преподаванія, єго сущность і задачи". Библіографическія Извѣстія, Москва, 1914, № 1-2; стор. 3). Від цього поняття бібліографії поширилося й у звязку з цим розуміли його иноді досить произвольно. Котрому почали включати до бібліографії все, що має відношення до книги, як, напр., бібліотекознавство, видавництво, книгарство, статистику друків і т. и. З простого книгописання, бібліографія зробилася наукою, для котрої вже з'явилася необхідність підшукати більш відповідне по широті опреділення.

Ці шукання створили другу епоху в історії науки про книгу. Вже XVIII, XIX та початок XX ст. заповнені зусиллями над виділенням всього матер'ялу, що торкається книги, з поміж инших наукових дісцїплін, та над утворенням окремої науки про книгу, або кількох відповідних наук. (Див. Mościcki: „Wstęp do bibljografji." Rok 1919-20. Warszawa. ст. 2). Так ще в XVI столітті науку про книгу проф. Болонського університету Aldrovandi називає - бібліолобією. Французький бібліограф 18 віку Rive утворює термін - бібліонозій. (Див. Pulikowski, M., prof.: „Zakres i zadania księgoznawstwa. Warszawa. 1916. стор. 3.) Віденський бібліотекар M. Denis викладав в Інсбруцькім'і в восьмому десятиліттї XVIII

віку перший раз у Європі окрему науку про книгу, яку називає - Bücherkunde (книгознавство), (Див. Mocarski, стор. 3). На початку XIX в. француз. учений Peignot у своїй праці „Dictionnaire raisonné de bibliologie" (1802-1804) подає два понятя: бібліології та бібліографії. При чому останню підпорядковує першій. За ним у 1808 р. бібліотекар придворної б-ки в Мюнхені Schrettinger вживає перший раз терміну Bibliothekswissenschaft (бібліотекознавство). Одночасно в Англії інтензивно розвивається бібліотекознавство. Одно з найбільш цінних у XIX в. визначень бібліографії подає німецький учений Ebert (Див. його працю „Die Bildung des Bibliothekars. 2 вид. Leipzig. 1820). Під впливом вище згаданих учених розвивається наука про книгу в 20-х рр. XIX ст. на Московщині (Анастасевич і ин.) і в Польщі (Див. Mocarski. ст. 34). У кінці XIX ст. на переважну ролю в науці почало претендувати бібліотекознавство, стараючи підпорядковати собі всю область бібліографічних наук. З відповідним проектом виступив у 1896 р. консерватор університетської бібліотеки в Празі - Ф. Ейклер. Він у своїй праці (Begriff und Aufgabe der Bibliothekswissenschaft. Leipzig. 1896) висловив думку про необхідність утворення одної науки про книгу - бібліотекознавства. Кінчає він згадану працю

простому нового терміну, котрий на його думку краще охрестив би науку, котру він взявся займати, а саме Buch-und Bibliothekswissenschaft (Див. Лисовський, стрн. 7-8) На початку XX в. московський вчений Ловягин встановлює знову термін-бібліологія, подаючи відповідне його толмачення. (Див. статю А.М. Ловягина: „О содержании библиологіи или библіографіи", Литературный Вѣстникъ," 1901 т. I, кн. 1) Таким чином у XIX і на початку XX ст. панував надзвичайний хаос у області наук про книгу. Вчені зовсім заплутались між бібліографією, бібліологією, бібліознозією та бібліотекознавством. Вони не могли остаточно встановити кількість наук про книгу та розріжнити їх. Признавали за ними то дуже великий обсяг, то знову надзвичайно їх обмежували. Зовсім перемішували їх взаємне відношення, не уявляли, що має бути поняттям загальним, а що частковим і т. д. Врешті науку, або науки про книгу вони не вважали наукою, а лише механичною збіркою відомостей, що торкаються книги. (Характерний для цієї епохи погляд бачимо в польського книгознавця J. Lelewela: „Bibliograficzny kąd dwoje." III. II. стрн. 259. Wilno. 1826). Все це дає привід до називання сих часів - добою полімеханичного книгознавства. Тільки при кінці XIX ст. (праці Бібліо-

лера) та на початку XX ст. (праці Ловяґіна) бібліоґрафічний обрій почав широко просуватися, що привело до повстання нової монорганічної епохи в історії науки про книгу.

Третя - монорганічна епоха починається від 1918 р. На підставі всього попереднього досвіду в області науки про книгу, праць Біґлера, Ловяґіна, Російського бібліоґрафічного та бібліологічного — т-в, московський учений Лисовський вже 1918 р. утворив стройну систему одної науки про книгу з ясно окресленим змістом і завданнями, зі своїми методами та законами. Цю науку назвав він книгознавством (або бібліологією) і підпорядкував їй усі инші науки про книгу з бібліоґрафією в тому числі.

На думку проф. Лисовського (Див. його статтю „Книговѣдѣніе какъ предметъ преподаванія, его сущность и задачи". Библіографическій Извѣстія, Москва, 1914, № 1-2, ст. 1-24) книгознавство це: „Научная дисциплина, объединяющая теоретическія, практическія и теоретическія познанія о книгѣ в ея прошломъ и настоящемъ и имѣющая цѣлью выясненіе условій возникновенія, распространенія и эксплуатаціи произведеній письменности и печати, а также причинно-слѣдственной количественного состава этих

произведений при различных обстоятельствах".

Це окреслення книгознавства, яко одної окремої науки виникало в свій час у ріжних революцій й нині в бібліологічних колах Московщини, Польщі й України признане за найкраще з усіх поданих до цього часу, (див. Rybikowski, M.: Zakres i zadania księgoznawstwa". Warszawa. 1916. Сорт. XI.), себ-то від XIV віку, коли Richard de Bury написав працю „Philobiblion" у якій у перший раз виклав науку про значіння книжки й до XX в. (властиво до 1913 р.) коли проф. Лисовський розпочав викладати систематичний курс книгознавства на Петроградському Університеті (див. „Mocarski: „Wstęp do bibljografji. Warszawa. 1920. ст.2.)

Книгознавство, як наукова дісціпліна, обіймає все, що торкається книги, або книжної справи від найдовнішних часів до наших днів. Таке завдання (на думку Лисовського) ще не виконане книгознавством уповні, з огляду на брак сирових матеріалів і відповідних дослідів, особливо в тій частині яка торкається Московщини й України, але шляхи вже намічаються. Окрім наукового, книгознавство має й практичне значіння, відограючи допомогову ролю в книжній справі: в склад його входять прикладні бібліографічних дослідів, питання бібліотекознавства, справа друкарства, видавництва,

реєстрацію друків, книгарство. Книгознавство мерує з палеографією, з історією культури й літературою, а в області художній - з історією мистецтва. (Див. ст. Лисовського в „Новомъ энциклопедическомъ словарѣ" т. № 21, 1914 р. С.П.Б. Сторн. 952-954.)

„Ясні нині завдання книгознавства, підкреслені в формулі Лисовського," - каже польський бібліолог проф. Рибіковські, - „вимагають нових методологічних шляхів. Саме нині в бібліології рівнобіжно з ознайомленням із матеріальними явищами, мусимо провадити досліди в трьох напрямках: мусимо 1) пізнавати причини повстання цих явищ, 2) їх вплив на розвій книжки, яко такої, з одного боку, а посередньо на розвій загальної культури, з другого, і 3) мусимо намагатися скорти всілякі досліди на статистичних даних." (Rybikowski, M. „Zakres i zadania książoznawstwa" ст. 35) Ще в 1913 році, в передмові до перекладу на московську мову праці Бадьєра, було сказано, що: „бібліологія досліджує не окремі індівідуальні книжки, але поняття книжки в масі й яко дісціплінна, що займається масовими з'явищами, мусить послуговуватися статистичним методом. (Див: „Библіонековѣдѣніе высшаго порядка." С.П.Б. 1913). „Історія книгознавства," каже проф. Лисовський, „безумовно

повинна зажінгуватися сучасним станом книжної справи, і як що тепер від історії взагалі вимагають розкриття законів розвою людської громади, то в нашому предметі було б бажанним по можливости, пустити арінуши книжного обороту в народній масах і вплив письменности, як фактора культури". (Лисовский: „Книговѣдѣніе ....." стор. 11)

Книгознавство поділяється на 3 части: 1) книгопродукцію, 2) книгопоширення та 3) книгоописання.

Книгопродукція трактує про виготовлення книги рукописної й друкованої, матеріяльне, пергамену, паперу і инші матеріяли, знаряддя писання - друкарські машини. Історія „письменности" й друкарська справа утворюють відділ книгопродукції. Сюди ж відноситься: видавництво, знайомство з його технічною стороною: вибір шрифту, прикрас, паперу, формату, складання кошторису, коректа й т. п.

Книгопоширення йде шляхом книгарства та бібліотекарства. Окрім історичної части воно трактує про взаємовідносини книжних фірм, внутрішнє урядження книгарських підприємств, способи транспортування витворів друку -ростовсюдження видань шляхом підписки. Бібліотечна справа,

яка має більше загально-культурне значіння, складає значну частину книгопоширення.

До Книгоописання, або бібліографії в властивому розумінні цього слова відносується огляд головнішу працю по описанню книг, видання наукових і практичних приборів, складання карток (les fiches), абетнових, річевих і реєстрових покажчиків по ріжним системам і т. д. Одним словом бібліографія є галузю книгознавства, котра займається описуванням книжок з метою допомоги громадянству орієнтуватися серед того панорового моря, яке її оточує. Бібліографія поділяється послідовно на: 1) вступ до бібліографії, 2) огляд праць по теорії бібліографії, 3) бібліографію як фах, 4) бібліографичні установи, 5) каталографію, 6) бібліографичні системи, і 7) бібліографичні праці; [класифікацію автора].

Самостійне положення, на думку Лисовського, займає юридичний бік книгознавства: правний стан друку й його діячів, історія законодавства про друк, цензура, сучасні погляди на волю друку, взаємовідносини автора й видавця, літературна й художня власність, видавничі умови, конвенції і т. п. Книгознавство займається також і статистикою друку, особливо необхідною в останні часи, коли зріст продукції йде так інтензивно.

Подана тут система новітнього книгознавства була виголошена проф. Лисовським в його вступній лекції 28/IX-1913 р. на Петроградському Університеті. Відтоді на Московщині книгознавство він офіціяльно визнається окремою наукою й викладовою університетською дісціплиною. Після цього на протязі кількох років Лисовський викладав книгознавство на Петроградському Університеті. Розгалена вступна лекція була виголошена Лисовським ще на загальних зборах Рос. Бібліологічного Т-ва в Петрограді дня 4/X-1913 р. На початку 1914 р. вона була надрукована в „Библіографическихъ Извѣстіяхъ", № 1-2, стор. 1-24 і вийшла також окремою відбиткою. Після цього Лисовський знову мав відчит про книгознавство на загальних зборах Рос. Бібліограф. Т-ва при Московському університеті. В тому ж році він містить статтю під заголовком „Книговѣдѣніе" в „Новомъ Энциклопедическомъ Словарѣ", 1914 р. СПБ, том 21, стор. 952-954. Підчас війни Лисовський викладав книгознавство на Московському університеті.

Наслідком такої енергійної діяльности Лисовського, було швидке розповсюдження новітнього книгознавства не тільки на Московщині, але й поза межами її.

Так у Польщі вже в 1916/17 р. на гуманітарному відділі вищих наукових курсів у Ва-

рнаві проф. М. Рулиновський оголошує курс повітнього книгознавства. Дня 4/X-1916 р. він мав вступну лекцію, яка надом вийшла окремою брошурою. (M. Rulikowski: „Zakres i zadania księgoznawstwa". W-wa. 1916. стор. 1-36). Лекції відкладалися на пізнішу 1916/17 р. і припинилися по незалежному від професора причину. (Див. Muszkowski, Jan. „Przegląd bibljografji Polskiej, 1910-1918." W-wa. 1919. стор. 2.) Прочитаний курс вийшов окремою книжкою (Prof. M. Rulikowski: „Kurs księgoznawstwa". Warszawa. 1917. ст. 1-10. Літографований, обіймає лише книгопродукцію) Підчас війни проф. Wiktor Hahn викладав книгознавство на Львівському Університеті; д-р. Бернацький оголосив подібний курс у літньому семестрі 1919 акад. р. на Краківському Університеті. В 1920/21 акад. р. знов проф. Hahn викладав книгознавство на Люблинському Університеті. Одночасно книгознавство викладалося на численних бібліотекарських курсах, які влаштовувалися різними установами в Польщі на проміжці 1916-1922 р. (див. часоп. „Oświata Pozaszkolna", 1921. ч. 4, W-wa, ст. 157, — присвячене — виключно бібліотекарству) та, дебатувалося в спеціяльній літературі. (див. д-р. Stefan Vrtel-Wierczyński: „Organizacja bibljografji w Polsce" Lwowie. 1921. стор. 1-7., Mocarski: „Wstęp do

bibljografji". Warszawa. 19?/20; Muszkowski, Jan: „Katedra bibljografji w szkole głównej Warszawskiej". Warszawa. 1918; Його ж: „Przegląd Bibljografji Polskiej, 1900-1918." Warszawa, 1919; Hahn, Wiktor, d-r.: „Bibljografja Polskiej bibljografji" Lwów. 1921. Форм. 139-171; й тому инші праці)

На Україні книгознавство інтензивно почало поширюватися доперва з кінця 1918 р. с.т. з заснуванням у Київі Головної Української Книжної Палати й Українського Державного Бібліографічного Інстітуту. Ширшим колам укр. громадянства книгознавство зовсім невідоме. Тому приходиться ще чимало боротися за право громадянства на Україні й за право бути викладовою дісціплїною на Українськім Університеті. Поки що книгознавство та його окремі галузі тримаються на Україні лише зусиллям одиниць. Найбільшому успіхом користуються нині на Україні, галузі книгознавства-бібліографія та бібліотекознавство.

Так у 1919 р. директор Головної Укр. Книжної Палати Юр. Межженко своєю працею („Міжнародня Дезімальна Бібліографічна Клясіфікація." Київ. 1914. 8° біля 100 ст.) заклав на Україні основи міжнародньої наукової бібліографії. Директор Бібліографічного Інстітуту Юр. Ковалевський уміщав у „Книгарі" статтю, кот-

ра згодом вийшла окремою брошурою, про „Бібліографію й Український бібліографічний Інститут" (Київ, 1919, 16°, стор. 32), в якій, зіставлюючи сучасний стан наукової бібліографії в зах. Европі, вказував на необхідність заснування Укр. бібліографічного Інституту. Проф. С. Єфремов оголосив у тому ж році поважну бібліографічну працю, в передмові до котрої подав надзвичайно просте, практично-наукове визначення бібліографії, її обсягу й завдань („Українознавство." Київ. 1919. 8° біля 100 ст. Вид. Книгоспілка). Инші укр. бібліографи, як, напр., Бач, Кондра, Пономні, Зубало - оголосили ряд теоретичних і прикладних розвідок по бібліографії в „Книгарі" і „Нашому Минулому." Одночасно появилося ряд більших і менших розвідок з инших галузів книгознавства: історії укр. книги друкарства, читацтва, книгарства й ін. (див. статті: Модзалевського, Шероцького, Шафранка й инших у „Книгарі" та „Нашому Минулому"); бібліотекознавство популяризовалося шляхом

численних бібліотечних курсів, які влаштовувалися на протязі 1919-1921 рр. у Київі, Чернігові, Одесі й Харкові, шляхом спеціяльних часописів, („Книжний Вістник", Київ, 1919. г. 1 та 2), у виді статтів (Кондри - в „Книгарі", проф. Ол. Грушевського - в „Шляхові" й ін.) до згаданої приватньої діяльности в Київі, як причинок

офіціяльна бібліотечна діяльність Національної Бібл. Укр. Акад. Наук, Наукової Палати й инших установ. В 1919-20 рр. проходить рух у Кам'янці на Поділлю. Тут рух зосереджується коло б-ки Кам'янець-Подільського У-ту. Б-ка У-ту перша з новоутворених українських бібліотек ввела в своєму реальному каталозі міжнародню десятковую бібліографічну клясифікацію. В зв'язку з цим серед професури утворилися дві течії: за й проти цієї системи. Противна партія відзначалася нерозумінням новітньої бібліографії. Це виклицає в місцевій пресі ряд бібліографично-інформаційних статтів Л. Биковського (Див. у часоп. „Наш Шлях" за 1920 р. слід. статті: 1) „Що таке бібліографія", ч. 43, 2) „Укр. бібліографичні організації", ч. 43; 3) „Нова укр. бібліографична організація", ч. 98, 4) „Міжнародня бібліографія", ч. 39; 5) „Журналістика укр. студентства", ч. 80; 6) „Українська державна бібліографія" й ин.) Тоді ж Хроника видає брошуру-підручник по бібліотекознавству „Народні бібліотеки", Кам.-Подільський, 1920, 8°, стор. 24, котра відограла в свій час велику організаційну ролю на провінції. (Див. рецензії Л. Биковського: „Бібліотечна справа" в часоп. „Наш Шлях". Кам.-Под. 1920. з. 34.). У результаті згаданий бібліографично-бібліотечний рух вилився в заснуванню „Бібліотечного Т-ва"

при Кол.-Под. Державному Університеті (див. Л. Биковський: „Матеріяли до історії укр. бібліотечного руху." Київ. 1929.- Частина-рукопис; знаходиться в приватній б-ці Юра Медженка-в Київі) й появлення покажчика літератури по бібліотекознавству. (Див. Л. Биковський: „Бібліографія праць по бібліотекознавству на укр. мові." „Наш Шлях." 1929 літературно-науковий додаток г. 6, до часоп. ч. 72).

Кам'янецький рух був продовженням Київського руху, який відбувався під проводом Книжної Палати, на голі якої стояв Юр. Медженко, учень проф. Лисовського (скінчив Московський Унів-тет). Агітація безпосередньо й посередньо за систему Лисовського й за міжнародню децимальну клясифікацію в бібліографії провадилася вельми енергійно різними способами. Що до останньої, то в 1919 р. в Київі утворилося дві партії: московська, котра обстоювала комбінацію сістеми М. Дьюї з системою Кеттера й упертю намагалася розповсюджувати її на Україні, та українська, що заводила міжнародню децимальну бібліографічну клясифікацію. Агітація велася на публичних дискутах, на курсах, у приватних розмовах, шляхом друкованих статтів (Кондри-в Книгарі) і рукописних перекладів вище згаданої вступної лекції Лисовського. (остання надзвичайно ін-

тенсивно ходила по руках), слідом відчитів: Юра Ковалевського в Наук. Б-ці (1919 р.), Юра Мезенка-також (в 1920 р.) Л. Биковського (в 1920 р.), на засіданнях Комітету Наук. Б-ки й р.д. Ця ж діяльність на протязі 1918-1921 рр. в совокупності утворює т.з. „Київську школу книгознавства" на Україні. Вона характеризується безапеляційним прийняттям і роспвсюдженням без ніяких змін системи проф. Лисовського.

1921-й рік відзначається значно меншим темпом бібліологічного життя на Україні. Рух занижає, переносить з центрів на провінцію й у одним із пунктів останньої повстає на весні 1921 р. новий напрямок у книгознавстві, т.з. „Лозоватська школа" (див. „Літопис Львов. Т-ва Просвіта на Звенигородщині, ч. 1-10 за 1921 р., а також статті Л.Б. в „Україн. Трибуні", Варшава, за 1922 р.: 1) „До нашої бібліологічних справ у 1921 р." ч. 37 (205) та 2) „До нашої бібліологічних справ," ч. 10 (208).

Відомостей про новітній бібліологічний та бібліографічний рух у инших країнах, я на разі під руками не маю, тому подам їх иншим разом. Гадаю, що з наведеного матеріялу ясно видно в чому полягає вина „Книги" супроти бібліографії. А саме: 1) в старомодному розумінні бібліографії, яко загальної науки про книгу, тоді як тягою є сучасне нашо-

знавство, або бібліологія, 2) в власному розумінні бібліографії, тоді як остання, будучи галуззю книгознавства, має цілком окреслений предмет, завдання та методи. Цінний, гарно підобраний і гарно зроблений зміст „Книги" свідчить про те, що орган ведеться поважними історико-філологічними силами, але не фахуовцями по бібліології та бібліографії. Здавалось би, що „Книгу" особливо „novelesse oblige" бути „au courant" сучасної теорії бібліографії та бібліології. Наша відстань у царині бібліології красномовно підтверджується лідерним рецептом бібліольної літератури на українській мові, який складається, здається, тільки з передруків популярної брошури В. Гринченка „Про книги". Останнім часом, (як вище згадано) помітно де-яке оживлення в цій області, але на жаль тільки завдяки діяльности неисленної одиниці, а не ширшої кол укр. громадянства, в руках якого знаходиться наша книжна справа.

З засадничої причини, с.ч. незнайомости „Книги" з сучасною бібліографією, її предметом, та завданнями, витікає і ряд наслідків, які можна загалом охарактеризувати яко: не додержання органом елементарних бібліографічних умов і вимог.

А саме: 1) Зрак де-якиx даних про ор-

гам: не зазначена друкарня й кількість накладу. (Про вимоги що до цього див. у Юра Ковалевського: „Каталобографія. Київ. 1920.)

2) не проставлений індекс міжнародної деціональної бібліографічної клясифікації, який би зразу лаконично охарактеризував книжку та усунув-би усякі вагання в ході підшук. (Див. „Manuel du répertoire bibliographique universel." Bruxell. 1907., а на укр. мові: Юр. Іванов-Межецко: „Міжнародна деціональна бібліографічна клясифікація". Київ. 1917).

3) Не сказано нічого про формат друку, що для фахового бібліографичного журналу, який береться відогравати орієнтаційну та керуючу ролю в видавничій справі, надзвичайно важно. (Див. про Мюнхенський інстітут „Die Brücke" на нім. мові: Ostwald, W: „Weltformate"; відбитка з часоп. „Біржевий листок" для німецької книжної торговлі, Лейпциг, 1911, № 242; на польській мові: Gurtanowski, L, dr: „O organizacji pracy naukowej." Часопис „Medycyna i Kronika Lekarska", г. 1912, №№ 47 і 48, а також відбитка in 8°; на московській: Брандуз, Ром, проф. „О всемірном форматі", Библиографическая известія" 1914, № 1-2, стор. 25-28; на міжнародній мові „Ido": Wilhelm Ostwald:

imprimiro en la Börsenblatt für den Deutschen Buchhandel, 1911, № 242. Fraŭlino en la lingvo internacioná „Ido" da L. Pfaundler. Grak. Editejo „La ponto". München. 1912.).

4) Не додано бібліографичної картки для реального та абетового каталогів, складеної згідно бібліографичним вимогам, (Порівн. з відпов. в цій области Рос. Бібліолог. М-ва), та чимало иншиу формальностей, які одначе без фахового бібліографичного органу мають велике значіння й надають йому певне обличча.

Але не всі хаші-кусторні вироби бувають поганими. Далеко ні! Так і в даному разі. Справедливість вимагає освітлення й позітивних сторін органу. Остані-вельми покідні й цілком покривають теоретично-бібліографичний провал „Книги".

Перше-що зразу кидається у вічі-це солідність органу. З цього боку це перший справді поважний український бібліологичний орган. Відзначається він не тільки своєю зовнішністю, але й своїм змістом, який можна поділити послідовно на такі групи: 1) Статті, 2) Рецензії, 3) організоційні праці, що мають „служити завязанню тіснішиу відносин, як між видавництвами й робітниками пера, так і між тими та другими з одного боку й ширшим українським громадянством з другого,"

4) бібліографичні праці.

В першій групі є цінна студія Г. Борщака: „Бібліографичні мандрування", в котрій він подає відомости про документи Гетьмана Орлика, що знаходяться в Парижі, про зацікавлення Україною в Венеції на поч. XVIII в., та про „відкриття рукописного Вольтера в українській справі." (Згадану студію доповнює публікацій Г. Борщака в „Укр. Трибуні" за 1922 р.). Другою першою є студія В. Щебедіва: „Українська справа в італійській пресі." Обидві ці статті з цитат: „Україна й Европа". Перша подає відомости про минулий звязок України з Европою, а друга про сучасний стан цієї справи.

В слідуючому відділі подано біля 20 рецензій на книжки, що вийшли в 1919, 20 і 20 рр. по різним галуззям знання. Між останніми звертають на себе увагу: 1) цікава інформація п. Борщака про Книжку René Pinon: „La reconstruction de l'Europe Politique", Perrin, Paris, 1920. 8°. 344 стор., в якій автор приділяє чимало уваги Україні й висловлює думку про величезне значіння України для Европи. 2) Рецензія Н. Міщанківського про Книжку „Zdeněk Nejedlý: „Ukrajinská červiňanská kapela." Видавництво „Час". Київ-Прага. 1920. 8°. 69 стор. - Дуже цікава розвідка на чеській мові про Укр. Республ. Капелю.

Третя частина складається з 7 відділів: 1)

Видавничі т-ва, - де подаються відомости про діяльність 4-х вид-чих: 1) Вид т-ва „Дзвін", „Книгоспілки", т-ва „Укр. Книгарня" у Львові та т-ва „Серп і Молот." 2) Науково-літературні установи, - подані важливі відомости про діяльність „Укр. Соціологічного інституту", Укр. Вільного Університету та про хронічну діяльність Союзу Укр. журналістів та письменників. 3) Літературне життя. Тут подано вельми цінний матеріял для великої праці - бібліографічного словника укр. письменників, над укладенням якого працює вже від кількох років Українська Академія Наук у Києві. В вступі до цієї праці зазначено, що редакція має намір подавати відомости про Укр. Літератів: про місце їхнього перебування, про характер праці, якою вони займаються за останні 3 роки, що мають у своєму портфелі вже викінченого і готового до друку, що шукає видавця, щоб піти в друк, і що літерати до друку підготовляють, або, нарешті, мають намір приготовити. Редакція має в своєму Портфелі „Список около 1000 імен", що протягом 3-х останніх років виступали з друкованим в українській мові словом. Відомости в цьому числі „Книги" подані лише про 130 чоловік, редакція дніпру розпочинає цю працю й її бракує багато відомостей навіть про найталанновитіших

письменників, що становлять гордість нашої літератури. Тому редакція звертається до всіх, хто працює пером, з проханням подавати відомости про свою працю і про себе; також редакція просить всіх, кому не байдуже українське друковане слово подавати відомости про стан і працю всіх українських літераторів, хто що про кого знає. Відомости надсилати по адресі: Wien, IX, Roeseldangasse. 19, I. Stiege, Tür 1. Редакції „Книга". 4) Хроніка — подає низку фактів першорядної ваги для Української Культури взагалі, а для укр. бібліології зокрема. Так, до існуючих укр. бібліографичних організацій (див. ст. Л. Биковського в газ. „Наш Шлях" Кам.-Под., 1920 р: 1) „Укр. бібліографичні організації", ч. 45, та 2) „Нова Укр. бібліографична організація" ч. 98), добавляється ще одна, а саме: в Відні в червні 1924 р. заснувався бібліографичний гурток, який має завданням єднати робітників на полі укр. бібліографії й збирати бібліографичний та бібліотечний матеріял для 3 укр. інституцій: 1) Бібліографичного інституту в Київі, 2) Національної Бібліотеки в Київі та 3) для Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. При гуртку зорганізувалися 2 секції: а) бібліографична і в) бібліотечна. Намічаються щомісячні збори з бібліографичними рефератами й зі справоздання з праці секцій. До існую-

чну укр. бібліографичну видань добавилося ще одне: у Станиславові Видавниче Т-во „Бандуриця" в травні 1921 р. почало видавати неперіодичний вістник книжкового руху; під назвою „Книжка". До кінця року вийшло три числа. Др. В. Залозецький працює над великою працею по укр. палеографії. Праця вийде в нім. мові під назвою: „Über altukraische Handschriften und ihren Schmuck." О. Л. Бем складає велику працю: „Бібліографію листів М. Куліша". Т. Бернацк має готову до друку бібліографичну працю „Ukrainica" за кордоном; вип. І. Парчас (Опис друкованих та рукописних джерел у франц. мові відносно України). Укр. Соціологичний Інститут ладить покажчик соціологичної й соціялістичної укр. літератури за останні 50-ліття.

Остання частина органу складається з 2-х бібліографичних праць: 1) Св. Каминовича — „Літопис української публікації за 1918 рік", (сторн. 47 до 69). Це початок великої праці по національній бібліографії України за 1918 рік — 015 (47.71) „1918." Літопис дід кращої орієнтації поділений на 5 частин: I-Книжкові видання, II-листкові видання, III-музичні видання, IV-графіка, V-писання українців на чужих мовах. На жаль ця праця багато втрачає через те, що складена, як признається сам автор, тільки частинно, на підставі автопсії, а в більшости публі-

кації користувалися за часотисними звітками, оголошеннями, каталогами й описками різнимі вид-в. Автор подає реєстр головнішиі джерел, котрі він використав. Браки праці пояснюються умовами еміґрантського життя, але є браки, котрим не можна пробачити авторові: це- ігнорування ним принятої Укр. бібліоґрафічним інстітутом міжнародньої децимальної бібліоґрафичної системи. Автор, яко бібліоґраф повинен знати вагу вживання всіми бібліоґрафами одної загальної системи для того, щоб з багатьох окремих бібліоґрафичних праць з мінімумом затрати часу й енерґії можна було компонувати синтетичні бібліоґрафичні праці, 2) а також ті труднощі, якиі дізнає кожний, хто умисловo працює, зустрічаючи в кожному бібліотечному каталозі й у кожній бібліоґрафичній праці що раз то иншу систему. З відсіля категоричний наказ бібліоґрафам- не створювати нідиіх сепаратниіх, індівідуальниіх систем, а притримуватися одної, принятої більшістю бібліоґрафичного світу. Такою є міжнародня Децимальна бібліоґрафична система. (Див. на франц. мові: „Manuel du répertoire bibliographique universel." Bruxelles. 1907.; на московській: Боднарський, Б. С. „Руководство десятичной библіографической классифики-

ції" Москва. 1914; на українській: Медведко Ів. „Міжнародня, децимальна бібліографична клясифікація." Київ. 1919; на польській: „Układ dziesiętny bibljograficzny." Przegląd Bibljoteczny. Warszawa. 1908. T. I, Zeszyt 3-4. стор. 229 до 232; на чеській: Živný, Antisław. Desetinné třídění. Praha. 1914; на німецькій: Junker: „Die Decimal-Klasifikation. Dezimalbe allgemeine Tafeln". Wien. 1897. (Під Josefa.) Закінчує збірник: 2) описом книжок, надісланих до редакції, з поміж яких звертають на себе увагу ряд книжок, виданих в 1919 р. на чеській мові про Україну та 3) каталогом „Об'єднання укр. видавців.

Закінчуючи наш огляд, приходимо до висновку на підставі вищенаведеного матеріялу, що „Книга" з одного боку уявляє собою фотографію нашої відсталости в області бібліології, а з другого є поважним реєстром нашого загального культурного дорозвіту за останні роки.

Наочно, на фактах доведено тут, що український нарід, не дивлячись на той тяжкий судний час, який він нині переживає, не знесилився, а навпаки, величезними кроками просуває вперед по шляху культурно-політичного розвою. Матеріял, поданий на сторінках органу красномовно свідчить про те, що тисячі людей і чималі організації, роскидані по цілому світі, невтомно

працюють з одною думкою, з одною метою — „своєю працею спричинитися на користь укр. культури, укр. поступу, — уміє неламоловожному підвалин волі і незалежности України."

„Книга" — це підсумок їхньої невтомної праці за останні роки. З цього боку нелегки та складні інформаційно-організаційні завдання, що поставила собі „Книга" в 1-му числі, розв'язані нею досить удачно.

Тому не тільки робітникам пера, але й кожному громадянинові-українцеві рекомендуємо мати в себе під рукою цей вельми цінний інформаційно-організаційний друк. Пам'ятаймо, що вихід другого числа завше залежить від успіху в продажі першого.

Набувати „Книгу" можна по адресі: Wien, IV Pouzellangasse, 19, I, Stiege. Їй Ї. Ред. „Книги".

На Пресовий Фонд „Укр. Книгозниця" склали:

Укр. Громадський Комітет у Празі	кч. 100
Різні особи	„ 100
	разом кч. 500.

Редагує Колегія. Видає бібліолог. гурток.

Адреса Редакції: Československo. m. Lázně-Poděbrady Hotel „u Krále Jiřího". Ин. Hospod. Anid. pro Stud. L. Bykovský.

Виготовляється до друку
неперіодичний орган

Записки

федерації українських фахівців-громадян при Українській Господарській Академії в Чехословацькій Республиці.

Збірник ч. 1.

Завдання часопису: розроблення на своїм сторінках питань по ріжним фаховим галузям знання.

В редакційних справах звертатися: m. Lázně-Poděbrady. Hotel „u Krále Jiřího" č. 42. Я. Ільницький

Від 11-22р. заснувалося „Видавниче Т-во при Українській Господарській Академії в Ч.С.Р." яке має завдання:

„об'єднати коло видавничої праці українських студентів, професорів та инших громадян, що перебувають на еміграції в Ч.С.Р.; видання підручної літератури вищих шкіл.... членами т-ва можуть бути українські студенти, професори та инші українські громадяни. Члени т-ва зобовязуються: заплатити членські внески, а саме: одноразово при вступі 10 кч. вступних і 200 кч. пайових одноразово або частами в такому порядку: при вступі 75 кч. і протягом першого року по 15 кч. щомісячно".....(Статути т-ва)

Адреса т-ва: m. Lázně-Poděbrady, Hotel „u Krále Jiřího." pok. č. 42.

Літографія
Б. Вангура.
м. Подєбради.
Чехословакія.

Опис книжок Укр. книгарні В.С. Лаврова (Praha-II. Karlovo nám. č. 6) Прага. 1912. 8°. стори. 16. Ціна - 1 кор. г.

Živný, Jos. Ludish: Veřejné knihovny. Jejich vývoj a správa. Smichov. 1919. 8°. сг. 110. У. 13.10 нč.

Новак: Třídění bibliologické. 1920. Praha. 8°. стори. 176. Ціна Kč. 40 нč.-

„Укр. Книгознавець" Збірн. ч. 1. Праці курсу бібліологів при Укр. Ст. В. Громаді в Варшаві. Рік вид. I. Варшава. Управа 1921. 8°. Стори. 45. Накład 25 прим. Друк. на шапірографі.

„Книга". Неперіод. бібліограф. орган „Об'єднання укр. видавців." Під ред. проф. Б. Антоновича. ч. I. Відень-Київ. Грудень 1921 р. 8°. Стори. 30.

„Книжка". Укр. орган видавн. руху. Місячник. Станиславів. 1921-1922. В 1921 р. вийшло 3 ч.

„Książka". Після довгої перерви почав виходити в Варшаві польський бібліограф. місячник „Książka" під ред. проф. Рушковського та п. Мушковського. В б. р. вийшло 6 чисел. Ціна окр. числа 600 мк. Подається багато відомостей про укр. видання.

Недавно вийшла: „Bibliographie d'ouvrages de droit, économie, politique, sociologie". 8°. стори. 118. Paris. Ціна 3 фр. Зібрані праці по 1918.

„Наше Книга". Вийшло в світ саме число нового бібліограф. журн. „Наше Книга" в Ка-

зі. Рік вид. III. Річна передпл. 10 кč. Адреса ред: Praha, Nuvčinská ul. č. 12. Zemědělské nakladatelství A. Neubert.

Спілка чесько-словацьких бібліотекарів почала видавати б. р. у Празі „Časopis československých knihovníků", присвячений спр. науковим, одиніцям та громадськ. бібліотек. Виготовляється до друку „Спр. Книгознавство", звірн. ч. 3.

„Przegląd Bibljotekarski". Варшава. Публ. б-ка після 13 річної перерви відновила видання свого органу „Przegląd Bibljotekarski". Друк. і швидко вийде „Zeszyt I" тому 3-го згаданого часопису.

Ю. Меленко, укр. бібліограф виготовляє вашу працю під назвою „Бібліографія укр. бібліографії"

З Львова повідомляють, що бібліограф. секція Укр. Наук. Т-ва ім. Шевченка виготовила й приступила до друку V-го т. „Матеріялів до Укр. бібліографії". Останній буде продовженням II-го тому матеріялів і складатиметься з праці П. Дорошенка про Івана Франка.

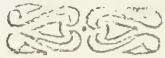

Видання
Укр. Студ. Громади у Варшаві.

— „Студентський Вістник" г. 1. Тайнуя 1-го лютня 1921 р. Варшава. II вид. Неперід. бюлетень укр. студ. на еміґр. в Польщі. Друк. 1000 прим. (23,5 см. × 15,5 см.) сторн. 8. На дешевому папері. [I вид. було добі зде на гектографі в кільк. 60 прим.].

— „Українська Вим." [65(05)]. Вид. студ.-рільників при Укр. студ. Громаді в Варшаві. Г. 1. Травень 1922. Варшава. Друк. на шапірографі, а оправа з друк. пап. в друкарні табору Стрялково. (Zietia Poznańska). Наклад 35 прим. Ред. Колеґія. [30×22]. Стр. 22.

— „Українське Книгознавство" [01+02+09+655(08)]. Рік вид. I. Орган сектора бібліолог. при Укр. Студ. Громаді в Варшаві. Збірник г. 1. Варшава. Травень 1922. (21,5×18) Сторн. 45. Друк. на шапірогр., а окладка синьою кольору в „Drukarni literackiej" Warszawa. Ред. Колеґія. Наклад 25 прим.

Видання
Союзу Укр. Студ. Еміґр. в Польщі.

— „Бюлетень" г. 1., Делеґатури на Всеукраїнський студ. Конґрес у Празі г. 20. VI-1922 р. Варшава. Червень 1922. (22×15,5) сторн. 24. На-

тираж 25 прим., одбито на шапірограф. Без обкладки.

„Бюлетень" ч. 2. Той самий. Варшава. Липень 1922. (22×17,5). Стор. 8. Накład 20 прим. тем на шапірографі без обкладки.

Биковський Л. Нац. б-ка Укр. Держ. [Брошура] (див. сторінку 42).

Видання студ. видавн. гуртка при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р.

Михайловський, доцент. „Математика" Зошит 1. Лекції, читані студентам Академії на 1-му сем. 1922/23 р. На правах рукопису. 1922. м. Подєбради (Чехія). Накл. 100 прим. (32×24). Стор. 26. Літограф. Ціна кор. ч. 5.70.

Чередів, В., доцент. „Ботаніка" Лекції, читані студ. Укр. Госп. Акад. на 1-му сем. 1922/23 акад. р. На правах рукопису. Літографовано 100 прим. 1922. Подєбради. (32×24) Стор. 12. Кс. 3.

„Українське Книгознавство" Збірник ч. 2. [01+02+09+655(08)]. Орган гуртка бібліологів при Укр. Господ. Академії в Ч. С. Р. Рік вид. 1. Липень-серпень 1922 р. Подєбради. Літографовано 150 нумерованих прим. (24×16). Стор. 48. Ред. Комбіз. Ціна кс. 10.

Видання

видавничого т-ва при Укр. Госп. Акад.

°·° Шовгенів, І., проф. „Водне господарство на Україні" Лекції, читані на перш. семестрі 1922-23 р. студ. Укр. Госп. Акад. На правах рукопису. Літографовано 150 прим. Серпень 1922 р. Подєбради. (22×24). Стор. 12. Ціна к. ч. 2.50.

Друкуються:

Іваницький, Б. проф.: „Лік і ліки гомеопатичні при сучасному періоді.

Щербина, проф. „Статистика".

Гольдельман, С. доцент. „Вступ до економичної політики.

Сакович, доц. „Нарисна геометрія".

Різне.

На кресовий фонд „Укр. Книгознавства" надійшли:

1. Культ.-освіт. від. У.С.Г. в Вирш.-лит 2.000.- кč
2. Волинське Кооп. Вид-во — „ „ 1.000.- 50.-
3. З різних джерел — „ „ 2.000
4. Укр. Громад. Комітет у Празі Ч. кč. 100.-

Разом кč. 150.-

По всім справам „Укр. Книгознавства".

Звертатися до секретаря Редакції М. Биковського на адресу: Československé Lázně - Poděbrady. Hotel „u Krále Jiřího". Ukrajinská Hospodářská Akademie. Stud. Bykovský.

„Українське Книгознавство" 1-й надіслано в обмін слідуючим інституціям:

№№:

4 - Бібліот. Укр. Госп. Академії в Ч.С.Р. в Подєбрадах.
5. - Укр. Академії Наук у Київі.
6. - Нац. Б-ці Української Держави в Київі.
7 - Кам'янець-Подільському Укр. Держ. Університ.
8 - Науковому Т-ву імені Шевченка в Львові.
9 - Нац. Українському Музейові в Львові.
10 - Б-ці т-ва „Просвіта" у Львові.
11 - Б-ці т-ва „Просвіта" в Ужгороді.
12. - Кільному Укр. Університ. у Празі Ч.
13. - Редакції журн. „Knižka" у Варшаві.
14. - Чеській Академії Наук у Празі
15. - Редакції часоп. „Naše Kniha" в Празі.
16 - Редакції часоп. „Kniha" в Відні.
17. - Університету держ. університ. у Празі.
18 - Державному університ. в Братиславі.
19 - Міжнародн. бібліоброф. інстит. в Брюсселі.
20. - Інституції по організ. університетської праці „Die Brücke" в Мюнхені.
21. Редакції часопису „Книжка" в Станиславові.

Редагує Колегія.

Друкарські помилки:

Стор.	Літографовано	Мусить бути
Обградуб.	1922 р.	1921 р.
Стор.	Пропущено	Вставити
26.	між рядками 5-6	Див. часопис „Наше минуле" ч. 1-2. за 1919 р. Київ. стор. 180-181.

Всеукраїнський Кооперативний Видавничий Союз

„КНИГОСПІЛКА"

У Київі (Безаківська в. г. 8).

Видає книжки й провадить велику гуртову та роздрібну книжну торговлю. Має на складі всі українські видання, що вийшли за порогом. Каталоги висилаються безплатно.

Представництво за порогом:

J. Krekotin, Wien VIII, Bennogasse Nr. 30/16.

M. Balaš, Praha III, Šeinová 4/III.

M. Łytwyczi. Warszawa. Długa 29, N. 6. Hotel Polski.

1.

Anonco.

Rondo de ukrajinaj esperantistoj, studentoj de Ukrajinia Agronomik Akademio en Ĉeĥoslovakio baldaŭ komencos presigi la ĵurnalon pri demandoj agronomiaj kaj teknikaj.

Samideanoj ukrajinaj esperantistoj oni petas sendi artikolojn pri tiuj ĉi demandoj.

Adreso:

Ĉeĥoslovakio. m. Lázně-Poděbrady, Hotel „u Krále Jiřího." Ukrajinská Hospodářská Akademie. pro „Rondo de ukrajinaj studentoj esperantistoj."

2.

25.III-22 р. заснувалося „Видавниче т-во при Українській Господарській Академії в Чехословацькій Республиці", яке має завдання: „об'єднати коло видавничої праці українських студентів, професорів та инших громадян, що перебувають на еміграції в Ч.С.Р.; видання підручної літератури вищих шкіл ..... членами т-ва можуть бути українські студенти, професори та инші українські громадяне. Члени т-ва зобов'язуються: заплатити членські внески, а саме: одноразово при вступі 10 кор. ч. вступних і 100 к. ч. пайових одноразово або частками в такому порядку: при вступі 35 к. ч. і протягом першого року по 15 к. ч. щомісячно.... (Статут т-ва).

Адреса т-ва:
m. Lázně-Poděbrady, Hotel „u Krále Jiřího". pok. č. 42.

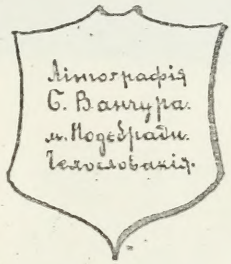

Uprava předanyii:
Československá Republika. Lázně-Poděbrady. Hotel „u Krále Jiřího
Ukrajinská Hospodářská Akademie. stud. Bynovský.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY